

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Videkre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét 6-án
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XXI. évfoiyam 9. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1915 január 13.

Hetvenhét francia tábornokot nyugdíjaztak.

A harcterek eseményei. — Török győzelmek a Kaukázusban.

A francia tábornoki karnak kellemetlen fordulattal kedveskedik ez a háború. Egy csapásra hetvenhet nyugdíjazott közülök a fővezér, Joffre tábornok.

Megérdemelték. Most bizonyosodott be, micsoda következményekkel járt a francia hadsereg az a protekció, mely a szabadkőműves páholyokból dirigálta a hadsereget. Jó katona csak az volt a francia hivatalos felfogás szerint, aki annak idején félelmet nem ismerő hősiességgel kergette ki a kórházakból az ápoló apácákat, az iskolákból a szerzeteseket. Az ilyen buzgó és vitéz szabadkőművesből csakhamar tábornok lett, a vallásos tiszteteken ellenben elmarták a hadseregből.

A szabadkőműves tábornoki kar vezérlete alatt aztán a francia hadsereg csufos vereségeket szenvedett. Hja, most nem apácákat kellett hajléktalanná tenni, hanem kemény német katonákkal szembe nézni. Nem templomokat kellett kirabolni, hanem várakat megvédelmezni a magyar és osztrák 30 és feles mzsarak s a német 42 centiméteres ágyuk ellen. Ilyen ellenséggel szemben csakhamar kiderült a protekciós francia tábornokok tehetetlensége. A német hadsereg félkarjával visszaverte az egész francia hadsereget és Joffre mit tehetett egyebet? a páholyok kedvenceiből hetvenhetet nyugdíjba küldött.

Ezek a nyugdíjazott urak legjobban mutatják, mit ér egy hadsereg, amelyben a katonai előmenetel nem a tehetségtől, hanem illetéktelen protekciótól függ. Ezek a protekciós tábornokok ígérettek nagy hangon, hogy karácsonyra Berlinben lesznek és újévre befejezik a háborút — s ime újévre eljutottak a jól meg nem érdemelt nyugdíjba és az ő háborújuk csakugyan befejeződött.

Józan polgári észszel persze minden francia azt kérdezhetné, miért adnak az ilyen üresfejűnek bizonyult alakoknak még nyugdíjat is? Annyi kárt csináltak hazájuknak, hogy még az egyszerű elcsapatás is enyhe büntetés volna számukra. De hát akik felsegítették őket a tábornokságig, azok nem ejtik el őket végleg. Majd ha a francia hadsereg megint csak disz-szemlékre lesz szükséges, ezek a firmák megint elő fognak kerülni, mint félelmes kaszárnyavizitálók, rettentetlen paragrafusragók és bátor templomostromlók. Addig pedig majd csak megvédik őket a páholyok zuigaiban.

Vajjon tanul-e a francia nemzet a hetvenhét szabadkőműves protekciós tábornok csufos esetéből a jövőre? A jelen háborúra ez a tanulság elkésett. A páholyokból megmételtyezett hadsereg új erőre nem kaphat többé. Ha tanul az esetből

a francia nemzet, akkor szabadkőműves páholyhősök helyett igazi férfiak lesznek vezérei; de akkor nem is fognak királygyilkosok és barbár zsarnokok einkosai gyanánt olyan háborúba keveredni, mint a milyenben ma minden jó francia csak szégyenkezve láthatja nemzetét.

Az orosz-török háború egyre komolyabb szerepet kezd játszani a világháborúban. Az oroszok már Tifliszt is kiűritették, a törökök pedig erélyesen nyomulnak előre. A törökök kaukázusi előnyomulása mindig több orosz erőt fog lekötöni, a mi viszont Varsó körül sietteti a döntést.

Tudósításaink a következőket jelentik:

Sikeres éjjeli támadásunk Ungmegye határán.

Budapest, január 12. (Saját tud.) Ungmegye északi határán éjjeli támadást kezdtünk az oroszok ellen. Szuronyrohammal előrejutottunk és balról az orosz oldalvédet Wolosaté felé nyomtuk.

Az oroszok Bukovinában.

Beszterce, jan. 12. Pozsorita és Jakobéni között előrsi esatározások folynak. Ma harmadszor történt meg, hogy Jakobéni előtt egy hegyszorosban, a mely az oroszok részére, ha tovább akarnak haladni, teljességgel kikerülhetetlen egy kisebb orosz csapat, a melynek az ut felderítése lett volna a célja, az utolsó emberig elpusztult. Kétszeri kudarc után harmadszor is kirendeltek egy csapatot az átjáró kikémlésére. Az orosz előrsöket egy bizonyos pontra érve láthatatlan ágyukból és fegyverekből shrapnell- és golyózápór árasztotta el és egy-két perc alatt tökéletesen megsemmisítette őket. Az

Ujdonságok: Szörme-Muffok, Boák, Kalapok és Sapkák.

Divatos ruhaszövetek, mosó-kelmék, flanell és barchetek. Fehérneműek, vászon és szőnyegek. **Hadi felszerelések;** Dr. Jäger alsóruházat, keztyűk, hósapkák, haskötők, lábszárvédők, bőr-bekecsek, gumi-köpeny, és hálósákok. Posztó és bőrkamáslik **Gyapjutakarók és pokróczok legnagyobb választék.** Olcsó, szabott árak! **Cziller Imre** Nagyáruházában.

elpusztalt orosz felderítő csapatok mind a három esetben egy-egy felderítő századból állottak.

Az általános helyzet változatlan.

Orosz dicsérő vélemény Przemysl helyőrségéről.

Prága, január 12. (Saját tud.) A legutóbbi orosz hivatalos jelentés figyelmezteti az ország lakosságát, hogy ne várja Przemysl hamaros elesését, mert a várüzersége elsőrendű és a védősereg hős.

A Curie és Courbet elsüllyesztésének újabb részletei.

Bécs, január 12. Az U 12. hősies tetteiről a Neue Freie Presse a következő részleteket közli:

December 20-án estefelé az U 12. kifutott a francia flotta ellen. Egész éjszaka kereste az ellenséget, míg végre 21-én déltájban meglátta.

Nyomban víz alá merült és az első célvonalba igyekezett, ami sikerült is és onnan aztán egyenesen a Courbertre torpedókat lanciazott. Az első torpedó a francia tengernagy hajót orrán találta, a második pedig középen.

Mivel nagyon hullámzott a tenger és szirokkó dühöngött, a francia flotta hajói között zavar keletkezett. Elsőnek a Jeanne Bart vette észre a veszedelmet.

Segítségére sietett a zászlós hajónak, azonban oly szerencsétlenül, hogy nekiütődött és a Courbet a rázkódtatás következtében elsüllyedt.

Ugyanaz nap, mikor az U 12. végrehajtotta hősiességét, a mi flottánk felfedezte a Curie francia tengeralattjáró naszádot, a francia flottának ezt a legmodernebb tengeralattjáróját, a mint bennünket meg akart támadni. A Curie, a melynek nagyon kiváló a parancsnoka, egyik hajónk után lopózkodott, hogy megtámadja, de észrevették. A mi hadihajónkon ez volt a vezényszó:

— Valamennyi naszád vízre ágyukkal és a torpedónaszádok előre!

A mi hajógyuink pompásan céloztak. Az ellenséges naszád tornya hamarosan szitává volt löve. Az utolsó pillanatban a Curie második tisztje odaugrott és kézigránnáttal el akarta pusztítani a mi naszádunkat. Ugyanabban a pillanatban egy matrózunk gölyóval leterítette a francia tisztet.

A Curie parancsnoka ennek láttára sirögöresöt kapott. Áthoztuk a mi hajónkra és a mi tisztjeink mint hős tengerésszel bánnak vele. Találtunk nála egy levelet. Felesége irta és gyermekei is hozzáfűztek egy sort, hogy vajha Isten haza vezérelné.

Zavargások Szentpéterváron.

Berlin, január 12. (Saját tud.) A Vossische Zeitung a szentpétervári zavargásokra nézve a következő értesülést kapta: Hírlík, hogy Szentpétervárott nagy zavargások vannak.

Az orosz gárdahadtestet a harc térről visszarendelték.

Német monitorok a Visztulán.

Kopenhága, jan. 12. A mai lapok pétervári jelentése szerint a Varsó körüli harcokban részt vesz a német tengerészet is. A németek számos apró gőzöst ágyukkal szereltek fel és ezek a kis német hadihajók élénken támadják a folyó közelében levő orosz hadállásokat. Az első támadást a né-

met monitorok Vyszorogrodvól, a Bzurának a Visztulába ömlésénél indították meg.

A németek előnyomulnak Varsó körül.

Kopenhága, január 12. A mai orosz lapok jelentik, hogy hivatalos forrásból eredő értesülés szerint a németek támadása a Sucha vonalán Moghely körül egyre hevesebbé válik. A jelentés így szól: Bármily komoly veszteségek érik is a németeket, több ponton makacsul támad-

ják állásainkat. Több helyen sikerült a németeknek lövészárkainkat elfoglalni.

Szibériába hurcolt orosz polgármester.

Budapest, jan. 12. (Saját tudósítónk.) A stockholmi Hadenbladed jelenti a Frankfurter Zeitungnak a Corriera de la Sera értesülését, mely szerint Piv orosz városi polgármestert azon nyilatkozatáért, hogy Magyarország biztosan győz, elfogták és Szibériába hurcolták.

Ferenc Szalvátor kir. herceg Nagyváradon.

A kir. herceg megérkezése. — A fogadtatás. — A kir. herceg szemléje a kórházakban. — Az ebéd. — A kir. herceg elutazása.

Ünnepe volt tegnap városunknak. Ferenc Szalvátor kir. herceg az önkéntes betegápolásnak főfelügyelője látogatott el hozzánk, hogy személyes megjelenésével és megelégedésének kifejezésével adjon méltó elismerést a városunkban működő önfeláldozó ápolónő seregek, a kórházak nemes gondolkodású vezetőinek és a város előkelő hölgyközönségének, akik társadalmi téren oly nemes buzgalommal elősegítették a sebesült katonák ügyét.

Örömmel láttuk, hogy a főséges vendég szimpatikus egyénisége, nemes közvetlensége és szívéllyessége a legnagyobb elragadtatást váltotta ki úgy a fogadtatására megjelenteknél, mint a sebesültek szívében, akiket szelid és gyengéd szavakkal vigasztalt meg. A főséges vendég látogatásáról és tartózkodásáról tudósítónk a következőkben számol be.

A kir. herceg megérkezése.

Kora reggeli órában, úgy háromnegyed nyolc felé gördült be a kir. herceggel a különvonat a pályaudvarra. A különvonat három kocsiból állott, a középső termes szalonkocsi lefüggönyözött ablakai mögött tartózkodott a kir. herceg és kísérete.

A kir. herceg kíséretében voltak Brinzey Arthur őrnagy, gróf Léderer Hugó alezredes és gróf Károlyi Gyula, volt aradi főispán, az országos egészségügyi osztály főfelügyelője.

A különvonat egyenesen Debrecenből jött Nagyváradra, ahol a kir. herceg elutazása előtt a vasuti raktár helységben rögtönzött kápolnában hallgatott misét.

A különvonat fogadására megjelentek Singlár Gyula forgalmi főnök, Just Ferenc a kolozsvári helyettes üzletvezető és Földes Rikárd forgalmi mérnök.

A vonatot Uhlárics debreceni üzletvezető kísérte.

A kir. herceg a vonat megérkezése után a szalonkocsijában tartózkodott és itt szolgálták fel neki a reggelijét, amely teából, süteményből és sonkából állott.

A reggeli elfogyasztása után a kir. herceg a szalonkocsijában fogadta Betegh Miklós erdélyi kormánybiztos, akivel hosszabban elbeszélgetett.

Ezalatt az első osztályú váróteremben gyülekeztek az előkelőségek a főséges vendég fogadására.

A fogadáson jelen voltak: Hlatky Endre és dr. Miskolczy Ferenc főispánok, dr. Radu Demeter gör. kath. püspök, Fetszer Antal győri püspök, Grócz Béla I. sz. püspöki helynök, Sztán Flórián gör. kath. kanonok, Hoffmann Géza honvéd ezredes, gróf Vallis ezredes, Fráter Barnabás alispán, Rimler Károly polgármester, dr. Hoványi Géza orsz. képviselő, gróf Kuun őrnagy, Gerő Armin rendőrfőkapitány, Miakics főhadnagy, Tatár Zoltán főmérnök, Rimanóczy Béla, dr. Gyöngyössy István, dr. Sass Elemér főispáni titkár, valamint özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné és Molnár Gézáné.

A kir. herceg fogadtatása.

Nyolc óra előtt hagyta el kíséretével a kir. herceg szalonkocsiját. A perronon várakozó előkelőségek élén Hlatky Endre üdvözölte a következő beszéddel a kir. herceget:

Fenséges Uram!

Legnagyobb örömmel tölti el szívünket Fenséged látogatása. Örvendünk, mert tudjuk, hogy Fenségedet városunkba a legnemesebb érzelmek vezélelték. E város, amely már ezer esztendeje áll fenn, mindig kiváló buzgalommal karolta fel a katonaság ügyét. Mikor most Fenségedet a legnagyobb hódolatunk és legmélyebb tisztelettel üdvözlöm, kegyeskedjen megengedni, hogy a becses látogatására megjelenteket bemutassam Fenségednek.

A főherceg a meleg hangú beszéd után szívéllyesen kezét fogott a főispánnal és azután megkezdődött a jelenlevő notabilitások bemutatása. A bemutatás után a főispán meghívta a kir. herceget a kórházak és egészségügyi intézmények meglátogatására. Erre a Fenséges vendég kíséretével együtt a várótermen keresztül a pályaudvar bejáratához indult és kocsira szállt.

A kir. herceg Hlatky Endre főispánnal együtt foglalt helyet a róm. kath. püspök fogatán s megindult a kocsisor a pályaudvari nyugvó állomás és kórház felé.

A pályaudvari nyugvóállomáson és kórházban.

A pályaudvari nyugvóállomáson és kórházban dr. Fráter Imre kórházi főorvos fogadta a főherceget és bemutatta neki a kórház vezetőjét dr. Waldmann Béla, továbbá Kravijánszky Mór tábortörzskari lelkész és dr. Gyöngyössy Istvánt. Együttal jelentette, hogy jelenleg a nyugvóállomáson nincs beteg. A fenséges vendég végig járta a nyugvó-állomás tisztaságtól ragyogó fehér termét.

Innét a pályaudvari kórházba ment át. A kórház aajtánál fél kör alakban állott fel egyik

oldalon az ápolónők csoportja, a másik oldalon pedig az előkelő hölgyközönség. A hölgyek közül megjelentek: Özv. Des Escherolles Kruspér Sándorné, özv. Grunwald Henrikné, Tatar Zoltánné, Buzássy Albertné, Fráter Imréné, dr Gyöngyössy Istvánné, azonkívül Hofbauer Pál. Az ápolónők közül: Bodó Erzsike Schütz Bözske, Kerekes Manóné, Silberstein Zelma.

A kórház szépen fel volt díszítve mindjárt a bejáratnál délszaki növényekkel és a falon a király arcképével. A kir. főherceg itt körüljárta a sebesültek ágyait és többeket kitüntetett megszólításával.

Igy Prokisch Leopoldot, Kleckner Antalt, azután egy öregebb népfőkelőt: Szász Mikolát, akiket mind gyengéd szavakkal igyekezett megvigasztalni.

Az ápolónők közül Kerekes Manónét szólította meg a fenséges ur. Megkérdezte tőle, hogy szorgalmasan járnak-e az ápolónők a kórházba és rendszeresen megtartják-e az inspekción. Az ápolónő igenlő választát a legnagyobb meglepéssel vette tudomásul. Általában a látottak felől teljes elismerését nyilvánította.

A szemináriumban.

A nyugvó állomástól a I. szertartású szeminárium kórházában fekvő sebesülteket látogatta meg a kir. főherceg. Kiséretében voltak a katonai méltóságokon kívül Miskolczy Ferenc Biharmegye főispánja, Rimler Károly polgármester, Hoványi Géza dr országgyűlési képviselő, Fráter Imre dr a megyei kórház főorvosa és még számosan.

A szemináriumban Vueskics Gyula dr kanonok igazgató, Némethy Gyula dr tb. kanonok, theol. tanár, Mayer László dr városi főorvos és Gyepes Imre dr aligazgató fogadták az érkező kir. herceget, továbbá a sorfalat álló kispapok élén Vojtisek György IV. éves theologus, aki a szeminárium sebesültjeinek buzgó gondozója.

A kir. főherceg meglátogatta mindahárom kórtermet, élénken érdeklődött a katonák állapota iránt. Többeket közülök megszólításával tüntetett ki s szíves hangon kérdezősködött tőlük sebesülésük és gyógyulásuk felől. Távozásakor elismerését és köszönetét fejezte ki Vueskics Gyula dr kanonoknak és Mayer László dr főorvosnak, azért a példás rendért és tisztaságért, a melyet a kórtermek mindegyikében tapasztalt.

A közkórházban.

A biharmegyei közkórházban szintén dr Fráter Imre fogadta a főherceget a kórház orvoskarával. Ott voltak a fogadtatásnál dr Barta János, dr Révész Vilmos, dr Botta, Kiss Ibolyka segédorvos.

A kir. herceg azonnal a sebészeti kórtermek látogatására indult. A kórterem ajtajánál álló Kiss Ibolyka segédorvostól megkérdezte, hogy a kórház orvoskarához tartozik és a bájnos női orvos választát mosolyogva vette tudomásul.

Érdekes jelenet játszódott le, mikor a második sebészeti kórterembe ment. Itt az ápolónők sorfala fogadta. A fenséges ur Gyarmathy Judith ápolónőhöz lépett és megkérdezte tőle, hogy mióta van a kórházban mint ápolónő. Az ápolónő magyarul válaszolt és dr Fráter Imre azon kérésére, hogy beszéljen németül azt felelte:

— Nem tudok csak magyarul. A kir. herceg kedvesen mosolyogva fogadta az ápolónő választát.

A sebészeti osztályról a főherceg az udvaron levő tisztai szobák megtekintésére indult. Itt a 28-as számú szobában ment be, ahol Modics Péter hadnagygyal és Hollósy Béla tisztihelyettesessel beszélgetett. Majd a 30-as számú szobában Csapó László tisztihelyettes és Wallner Jenő e. é. önkéntestüntette ki megszólításával.

Miután a királyi herceg a közkórházban mindent alaposan megzemlélt, a közönség lelkes éljenzése mellett kocsijába szállt és elhajtott.

A csapatkórházban.

A csapatkórháznál dr Schatz Jakab segédorvos a kórház vezetősége élén fogadta. Ott voltak: Erdős Adolf, Heizer Antal, Vadasz Gusztáv, Kappel György.

A fenséges vendég először is az emeleti helyiségekben levő sebészeti osztályt és a néhez betegek szobáit kereste fel.

Teljes meglepéssel nézte a példás rendet és tisztaságot. Az emeleti betegszobák meglátogatása után a földszinten levő helyiségeket szemlélte meg.

Megnézte a gyógyszerteret, a kórházi kápolnában is tartózkodott egy pár percig, aztán a konyhát vizsgálta meg.

A Szent József-intézetben.

A Szent József-intézetben az intézet alkormányzója: Mayer Antal tb. kanonok, dr Popovits Miklós főorvos és az intézet előjárói fogadták a kir. herceget, aki nagy közvetlenséggel fogadta a tisztelgéseket s nagy érdeklődéssel kérdezősködött a betegek ellátása felől. Meglepetéssel vette tudomásul, hogy a betegeknek az intézet apácai főznek állandóan 100 beteg részére. Bemutattatta magának az ápolónőket, kiket nagy figyelmével tüntetett ki. Hadsége figyelmeztette a kir. herceget, hogy Mayer Antal tb. kanonok huszáralezredes bátyja hősi halált halt a bucsácsi harcokban. A kir. herceg ismerte a hős alezredes s nagy részvétellel érdeklődött halála körülményei felől s részvétét fejezte ki az alkormányzónak a mérhetetlen csapás felett.

Majd végig ment a kórház termein s dr Popovits Miklós főorvos előtt meglepédségének adott kifejezést a tapasztalt rend és tisztaság felett s a sikeres gyógykezelés miatt. A sebesültek közül sokat megszólított s különös érdeklődéssel beszélt egy bizonyos sebesülttel. A sebesülteket nagyon kellemesen lepte meg a kir. herceg szeretetteljes modora.

A kir. herceg még egyszer megköszönte a betegek önfeláldozó ápolását s kiséretével távozott.

A jogakadémián és a főgimnáziumban.

A kir. főherceget a jogakadémia bejáratánál dr Berkovits René, dr Fisch Aron, dr Kassay Kálmán orvosok és Kirch főhadnagy fogadták.

A kir. herceg először a jogakadémián elhelyezett betegeket látogatta meg, több szobába betekintett s a betegeket megszólításával tüntette ki.

A jogakadémia épületéből dr Schatz Jakab kalauzólása mellett a gimnáziumi tartalékkórházba látogatott át. Érdeklődve és nyájasan szólt a betegekhez; többektől megkérdezte, hogy milyen részükön és hol sebesültek meg s midőn a sebesült vitézek szinte dicsekedve mutogatták sebeiket, a kir. herceg arcán meglepédség tükröződött vissza s szívélyes mosollyal bátorító szavakat intézett hozzájuk. Legtovább a diszteremben időzött s nagy érdeklődéssel sorra járta a betegágyakat. Az egyik magyar katonát megszólította, még pedig magyar nyelven.

— Jobban van? — kérdezte tőle tiszta magyaros kiejtéssel.

— Igenis fenség!

— Ugy jól van — s fejét megbicecentve tovább sétált az ágyak között.

Azután a diszterem mellett fekvő fürdőtermet tekintette meg a kir. herceg s meglepédségét fejezte ki a fürdő modern berendezése fölött. Minden iránt a legnagyobb figyelmet és érdeklődést tanúsított s midőn a távozásnál az ápoló katonák sorfalat állottak s tisztelgtek, a kir. herceg a legnagyobb szívélyességgel viszonzta köszöntésüket.

A Vörös-Kereszt központi konyháján.

A körös-utcai Bottó-féle főzőiskola helyén van jelenleg berendezve a Vörös-Ke-

reszt központi konyhája, amely naponta 9 kórházat lát el ételekkel. Szorgos női kezek süttöttek főztek a királyi herceg látogatásakor. Boócz Gézánné, Tatar Zoltánné, Buzássy Albertné, özv. Godán Sándorné, dr Gyöngyössy Istvánné, Bige Berta foglalatatoskodtak a főzéssel.

A tágas helyiségben egy hosszú asztal fel volt szervirozva. Sütemények, befőttek voltak rakva a fehér asztalra. Azonkívül leveses csészék és az asztal közepén egy karesu vázában piros rózsacsokor.

A királyi herceg megérkezésekor özv. Des Escherolles Kruspér Sándorné fogadta és vezette a helység megtekintésére a magas vendéget.

A konyha és az éléskamra megzemlélése után a hölgyek szíves kérésére a királyi herceg egy csésze levest ivott meg jóízűen, azután evett a sebesült katonáknak készült pogácsából. A kiséretében levő előkelőségeket is megkínálták a hölgyek és ezek is jó étvágyal fogyasztottak a párolgó levesből és az izletes süteményekből.

A királyi herceg azután a vendégkönyvbe írta be a nevét. Beírták ide még nevüket gróf Lederer Hugó alezredes és Brinzey Arthur őrnagy is.

A királyi herceg itt őszinte megnyilatkozást adott meglepédségének és további munkához sikert kívánva, szívélyesen bucsúzott el a hölgyektől.

A hadapródiskolában.

A hadapródiskola bejáratánál dr Kovács Aron főorvos fogadta a kir. herceget és kiséretét. Az emeleten Kozáry Gyula katonai plébános és a kórház orvosi személyzete mutatkozott be a kir. hercegnek: dr Altmann Jakab, dr Rácz Ödön, dr Munk Jakab, dr Weisz Lajos és dr Gerő Sándor.

A kir. herceg azonnal megkezdte a termek megtekintését és a betegek közül különösen azokat tüntette ki megszólításával, a kik vitézségükért kitüntetésben részesültek a harcokban. E kórháznak óriási termei vannak mindenütt ragyogó tisztaság és rend, a napfényes, jól szellőztetett termekben. A főherceg átment egyik pavillonba, hol a sebesült tisztek fekszenek, s hol a műtőterem is van. A kir. herceg hosszan időzött itt, megtekintett mindent s a betegek közül is sokat kitüntetett megszólításával. Itt történt a következő megható részlet:

A kir. herceg odalépett egy sebesülthöz, aki félkarját elveszítette a harcmezőn. A kir. herceg részvétellel érdeklődött a beteg életkörülményei felől, aki elbeszélte, hogy postatiszt Bécsben s fél, hogy félkarjának elvesztése miatt nem maradhat többé a posta szolgálatában. A kir. herceg nagy részvétellel hallgatta ki a beteget s energikusan jelentette ki, hogy „Ott lehet szolgálnia tovább is.” Azonnal előszólította hadsegédét s utasította, hogy a beteg nevét és körülményeit jegyezze fel s megígérte, hogy intézkedni fog érdekében.

A kir. herceg ellátogatott a konyhába is, hol óriási edényekben főtt a betegek ebédje. Katonaszakácsok forgolódtak a hatalmas konyhában s katonai rend volt mindenütt s pedáns tisztaság.

Míg a kir. herceg a hadapródiskola tágas parkján áthaladt kiséretével a kir. herceg hadsegéde elbeszélte az újságíróknak, hogy a kir. herceg Ökörmezőnél ellátogatott a tűzvonalba is s megtekintette a katonák lövészárkait, elhelyezésüket és az egészségügyi szolgálatot. Este 8 órakor jött vissza a kir. herceg a Máramarosziget mellett levő főhadiszállásra.

A kir. herceg ezalatt visszatért a bejáratnál álló kocsijához, szívélyes bucsút vett dr Kovács Aron főorvosától s folytatta körutját a csendőrlaktanya felé.

A csendőriszkolai kórházban.

A csendőriszkolai kórházban a királyi herceget dr Forbáth Hermann, dr Spitzer

Márton és Goldmana Armin orvosok és Baesinszky gazdasági tiszt fogadták. Itt a fenséges látogató sorra járta a kórtermeket és a fogadására megjelent ápolónőket a legkedvesebben üdvözölte. A kórházi helyiségek látogatása után a fürdő-helyiségeket nézte meg és legteljesebb megelégedését fejezte ki a fürdő-helység praktikus berendezése fölött.

A szabadkőműves kórházban.

A kir. herceg délelőtti utolsó látogatása a szabadkőműves kórházban volt. A bejáratnál dr. Grósz Menyhért orvos és Fekete Sándor fényképész fogadták a kir. herceget. A kórház egyetlen termében 20 könnyű sebesült az ágyak előtt állva várta a látogatást. A kir. herceg rövid látogatás után távozott.

A királyi herceg ebédje.

A délelőtti program lezajlása után a királyi herceg fogatán visszatért a pályaudvaron tartózkodó szalonkocsijába és itt szolgálták fel neki az ebédet.

A királyi herceg a legjobb étvágyal költötte el az ebédet és a legnagyobb megelégedését fejezte ki.

Délután.

A Tisza Kálmán-téri leányiskolában.

A délutáni programot a Tisza Kálmán-téri községi leányiskolában berendezett tartalékkórház meglátogatásával kezdte meg a fensége.

A bejáratnál a kórház orvosai fogadták, kiknek a kalauzolása mellett bejárta a termeket. Az I. sz. kórteremben Farkas Ferenc 4. népfőlkelő ezredbeli őrzetöt tüntette ki megszólításával, akitől kikérdezte a sebesülésének történetét. Majd a III. sz. terembe vette útját a kir. herceg, ahol Tóth Aladár 43. gyalogezredbeli szakaszvezetővel és Weisz István 32. gyalogezredbeli sebesült katonával váltott néhány szót. Kérdezősködött tőlük a sebesülésük és az ellátásuk felől.

Ezután az emeleti termeket nézte meg, ahol a tapasztalatokról igen dicserőleg nyilatkozott. Az emeleti helyiségek meglátogatása után az udvarban levő tisztiszobába ment, ahol Barta György 4. honvéd gy. e.-beli zászlóssal beszélgetett s kezét fogott. Majd Gubicza Ádám 3. hadtáp zászlóaljbeli főhadnagyot kérdezte meg a betegsége felől, mire a főhadnagy magyarul felelt. A fenséget meglepte a magyar felelet azért magyarul kérdezte meg, hogy honvéd-e? s melyik csapatnál szolgál? Gubicza főhadnagy felelete után a 17-es szobát látogatta meg, ahol Popa Tódor 28-ik vadászrezredbeli katonát szólította meg. Végül elbueszott a kísértő orvosoktól, kocsira ült és a Vörös-Kereszt varrodájába hajtatott.

A „Jobbkéz“ egyesület varrodájában.

A törvényszéki palota földszinti helyiségében székelő „Jobbkéz“ egyesület varrodájában izgatottan és szorgalmasan dolgoztak az apró női ujjak. Mindnyájan izgalmasan várakoztak a királyi herceg látogatására, amely délután fél négyre volt kitűzve.

A Verbőczy-utcai bejáró virágokkal volt feldiszitve és szőnyegekkel volt leboritva a feljáró lépcsője és a varroda helysége.

Az első szobában a fiatal leányok üde serege dolgozott. Az egyik gépelt, a másik varrt, a harmadik himzett. A következő bájos leányok foglalkoztak a teremben: Bige Berta, Bakó Ila, Polgár Juliska, Szmazsenka Edith, Feledi Ella, Baesinszky Ella, Kolozsváry Margit, Bánáti Róza, Szodoray Margit. A másik szobában dr. Mayer Lászlóné, Hiemesch Frigyesné, Kőszeghy Józsefné, Szabó Gézáné, öz. Lukács Gyuláné, öz. Telegdi Gézáné, Sebesy Lili, Waldmann Erzsike, Kazinczy Mariska, Baranyi Bóka, Papp Viola, Török Margit, Beöthy Katalin.

A királyi herceg dr. Pally Lajosné a „Jobbkéz“ egyesület védnőknőjének kíséretében végigjárta a varroda és a raktárhelységet, ahol a fehér párnák, a tarka papucsok, az ingek és mindenféle más férfi fehérneműk vannak dusan felhalmozva a sebesült katonák részére.

A kir. herceg a varroda munkássága felett a legőszintébb örömet fejezte ki és megleg hangon adott kifejezést a fiatal leánysegreg és az áldozatkész hölgyek munkássága fölött érzett örömeinek. Távozásakor a legkedvesebben és mosolyogva vett búcsút a munkálkodó hölgyektől.

A ref. tanítónőképzőben.

Négy órakor gördült be Jakab Mihály-utcába a főkapitány sűrű autója, mely mögött közvetlen jött a kir. herceg kocsija.

A ref. tanítónőképzőben berendezett szükségkórház bejáratánál dr. Matolay Károly kórházi orvos fogadta a fenséget, aki szívesen fogott kezét az orvossal s vezettette magát a kórház szobáiba. Először a műtőszobát tekintette meg. Kinyitatta a gyógyszereket tartalmazó szekrényt, érdeklődött a felszerelések után. Majd megkérdezte az orvost.

— Doktor ur operatőr is?
— Igen fenség.

A kir. herceg ezután a sebesültek szobáiba ment. Megszólításával tüntetett ki egy-egy beteget. Érdeklődött a sebesülés körülményeiről. Megkérdezte, hogy mi az illető polgári foglalkozása s láthatólag jól esett a fenségnek az értelmes katonás felelet, amit minden katonától kapott. Ahol nem tudott valamelyik katona németül, ott tolmács útján érdeklődött.

Negyedőrai látogatás után a tapasztaltak felett megelégedésének adva kifejezést, a kapuban összegyűlt nagyszámú közönség éljenzése közben távozott a főherceg.

A főreál- és a polgári iskolában.

A ref. tanító-nőképzőben berendezett szükség-kórház meglátogatása után a Fő-reáliskolába kocsizott el a kir. herceg.

A bejáratnál dr. Péchy Károly és dr. Nagy Ignác orvosok fogadták Ferenc Szalvátor kir. herceget, akikhez előbb pár barátságos szót intézett s azután a műtő és a többi termeket nézte meg. A műtőteremben levő üveges szekrényben levő műszerek közt meglátott egy orosz szuronyt, melynek története iránt érdeklődött, — mire a jelenlevő orvosok megmagyarázták neki, hogy az egy katonának testébe a szíve alatt 5 centiméternyire hatolt be, melyet azután a szerencsés megszabadulásának emlékére a kórháznak ajándékozott.

Majd végigjárta a műtőteremtől jobbra eső termeket. Mindenütt szóba állott egy-egy beteg katonával, mindenikhez volt egy-egy barátságos szava. Végül a legnagyobb megelégedéssel nyilatkozva a látottakról a polgári fiúiskolába ment át az egybegyűlt tömeg éljenzéseitől kísérve, amit katonás tisztelgással viszonzott a fenség.

A polgári iskola bejáratánál dr. Weinstock Armin és dr. Halász Andor orvosok fogadták, akikkel együtt több termet látogatott meg. Az egyik teremben megszólította Blum Dezső 101-ik gyalogezredbeli őrzetöt, akitől megsebesülése történetét, majd azt kérdezte meg, hogy jól verekedett-e? Blum feleletére helyesléssel válaszolt.

Megszólította még Neuhault József osztrák népfőlkelőt, aki a legmegelégedettebben nyilatkozott a jó bánásmódról, melyben részesítik. Ezután a

Kereskedelmi Csarnok

elé hajtatott a magas vendég, ahol dr. Meer Samu kórházi orvos, Günsberger Erzsike és Schönbergerné önkéntes ápolónők fogadták.

Legelőször is a Csarnok kórteremmé alakított nagytermét tekintette meg, ahol

Kranabick ezüst vitézségi éremmel kitüntetett 99-ik osztrák népf. ezredbeli őrmesterrel, ki egy Isehl körüli, a kir. herceg nyaralója melletti faluból való, beszélgetett hosszasan. A polgári foglalkozásáról, megsebesüléséről és kórházban felöltözéséről, végül kezét fogott vele és gratulált a vitézségi éremért. Ezek után a többi termekben tett látogatást a fensége.

Az izr. kórházban.

A program szerint az utolsó látogatási hely az izr. szentegylet kolozsvári utcai kórháza volt.

Fél 5 órakor érkezett a kórház elé a kir. herceg kocsija.

A kapu bejáratánál dr. Weisz Márton igazgató főorvos fogadta a magas vendéget.

Ezután dr. Weisz Márton igazgató főorvos, továbbá dr. Fischer Imre és dr. Fernbach József orvosok kalauzolása mellett a sebesültek kórtermét látogatta meg a kir. herceg.

Az egyik teremben megszólította az egyik sebesültet: Grosz Zsigmondot, akitől megkérdezte, hogy hol sebesült meg, melyik ütközetben s örömet fejezte ki, hogy gyógyulása a gondos ápolás folytán gyorsan halad.

Távozása előtt legnagyobb megelégedését fejezte ki a tapasztalt rend és tisztaság felett.

A kórházból kihajtatott a vasut állomásra, ahol kíséretével együtt salonkocsijába vonult, hogy kipihenje némileg az egész napi fáradalmakat.

Estebéd a királyi herceg tiszteletére.

A királyi herceg este fél nyolc órakor résztvett a város által tiszteletére rendezett ünnepélyes estebéden, amelyet a Pannónia téli kertjében tartottak meg. Az estebéden résztvettek a fenséges uron kívül, Radu Demeter gör. kath. püspök, Fetser Antal györi püspök, Betegh Miklós erdélyi kormányzó, Hlatky Endra Nagyvárad város főispánja, Miskolczy Ferenc Biharmegye főispánja, Rimler Károly polgármester, dr. Hoványi Géza országgyűlési képviselő, Fráter Barnabás, dr. Fráter Imre, Kuun őrnagy, dr. Kovács Áron főtörzsorvos, gróf Wallis ezredes, báró Léderer és Brinzey Arthur a királyi herceg kísértői, Gerő Armin főkapitány, dr. Schatz Jakab ezredorvos, dr. Gyöngyössy István, Buttyka Alajos.

A hölgyek közül Des Echerolles-Kruspér Sándorné, Pally Lajosné, Buzássy Albertné és Fráter Imréné. Az estebéd alkalmával a királyi herceg jobbán Des Echerolles-Kruspér Sándorné, a balján Radu Demeter gör. kath. püspök foglalt helyet. A fehér asztalon magas vázákban rózsacsokrok illatoztak és az egész téli kert a villanycsillárok pazar fényében csillogott.

Az ebéd menüje volt:

- Erőleves
- Libamáj filé Madera mártásban
- Bélszín gyöngén sültve
- Császár pudding
- Vanília krém
- Indián
- Vegyes gyümölcs
- Fagylalt
- Sajt
- Torta
- Mocca

Italok:

Pilseni
Csopaki fehér
Chatau Palugyai
Reserve
Likör (Coantró)

A kir. herceg elutazása.

A királyi herceg az estebéd alkalmával a legkedvesebben elbeszélgetett a mellette ülőkkel. Az estebéd után cserelét tartott s még egyszer szívélyesen megszólította a meghívottak mindenikét és a legkegyesebb megelégedését kifejezve, elbucszott a társaságtól. Kisérőivel hintójába ült és kihajtatott a pályaudvarhoz, ahonnan este tíz órakor utazott tovább Kolozsvárra.

A királyi herceg látogatása feledhetetlen lesz a város közönségének emlékeztében és méltón fog ékeskedni városunk annaleiseiben.

Mit tárgyal a város.**A közgyűlés tárgysorozata.**

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága holnap, csütörtökön délután tartja ez évben első közgyűlését.

A tárgyalás előreláthatólag péntekre is kiterjed, mert a tárgysorozatban néhány fontosabb ügy is fel van véve, amelyek nem mennek át vita nélkül.

A tárgysorozat különben a következő:

1. A polgármester jelentése az előző havi közigazgatás állapotáról. 2. Az igazoló választmány jelentése az olasz i kerületben az 1914. december 6. napján tartott időközi törvényhatósági bizottsági tag választáson megválasztott Materny Imre igazolásáról. 3. Az igazolóválasztmány jelentése a legtöbb adófizetők névjegyzékének megállapítása tárgyában. 4. A közigazgatási bizottságban üresedésbe jött 5 tagsági helyek választás utján való betöltése. 5. Polgármester előterjesztése a szakbizottságok kiegészítése tárgyában. 6. M. kir. Belügyminiszter urnak leirata a főjegyzői állás betöltése tárgyában. 7. M. kir. belügyminiszter urnak leirata a rendőrség részére az 1915. évre folyósított államsegély kiutalása tárgyában. 8. M. kir. pénzügyminiszter urnak körrendelete az 1900. évi X. t. c. 55. §-ának megfelelően alakuló adófelszámolási bizottságba egy rendes és egy póti tag megválasztása tárgyában. 9. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur rendelete a buzáért, rozszért, árpáért, tengeriért és az ezekből előállított lisztért követelhető legmagasabb árak megállapításáról. 10. Abauj-Torna vármegye átirata a magyar nemzet önálló államiségének és hadserege közönségének megfelelő elismeretése, önálló nemzeti és állami léte továbbfejlesztése iránt a m. kir. miniszteriumhoz intézett feliratának hasonló szellemű felirattal való támogatása tárgyában. 11. Kassa város átirata a hadbavonultak I. és III. oszt. adó alóli mentessége és a bejelentési kötelezettségre vonatkozólag haladék adása iránt. 12. A tanács mint állandó választmány előterjesztése az 1915. évi költségelirányzat elkészítése ügyében. 13. A községi iskolák 1915. évi költségelirányzatát beterjeszti. 14. Polgármester a közuti alapnak 1915. évi költségelirányzatát javaslatára kapesán bemutatja. 15. A tanács, mint állandó választmány a vigalmi adó szabályrendeletet tárgyalás és elfogadás végett beterjeszti. 16. U. az, a hordójelzéről alkotott szabályrendeletet tárgyalás és elfogadás végett beterjeszti. 17. U. annak javaslatára a hadbavonult városi tisztviselők stb.

fizetéséről alkotott szabályrendelet módosítása tárgyában. 18. U. annak javaslatára, a polgári iskolai tanerők nyugdíjának átvétele tárgyában. 19. U. az, a Szigligeti-színház szerződését bemutatja. 20. U. annak előterjesztése, Ó Felsége 80 ik születési évfordulója alkalmával az iparos tanulók ösztöndíja javára tett 50.000 koronás alapítványnak Ó Felsége nevére leendő elnevezhetése iránt intézendő kérelem tárgyában. 21. U. annak előterjesztése a jogerősen elhagyottá nyilvánított gyermekek ellátási költségeinek megtérítése iránt intézendő felterjesztés ügyében. 22. U. annak előterjesztése a két vízműtelep telefon összekötéséből folyólag felmerült többlet kiadás engedélyezése iránt. 23. U. annak jelentése az Apolló épület jövedelmezőségéről. 24. U. annak javaslatára az Első gyulai szövött és kötött iparárugyár szerződésének 1 évre való

meghosszabbítása iránt. 25. U. annak javaslatára Ausländer S. ógnak a szegődményesek ruházata ügyében hozott tanácsi véghatározat ellen beadott felebbezése tárgyában. 26. A tanács javaslatára Vaiszlovits Gyula th. biz. tagnak a polgári fiúiskolánál betörés folytán elvesztett tandíj ügyében beadott indítványa tárgyában. 27. U. annak javaslatára özv. Jablonszky Emilné halotti negyed kiutalása iránti kérelme tárgyában. 28-29. Kegydíj és előleg iránti kérelmek. 30. Az állandó nyugdíjbizottság előterjesztése özv. dr. Baróthy Ákosné özvegyi ellátmányának megállapítása tárgyában. 31. U. annak előterjesztése Madarassy Gyula tüzoltó nyugdíjazásának ügyében. 33. Ugyanannak előterjesztése Szabó Károly vámkézelő nyudijazása ügyében. 34. Altnóder Vince főpénztári ellenőrnek 3 havi szabadság engedélyezése iránti kérelme.

Nagyvárad szökevény gyermekek a szerb harctéren.

**Tizenöt éves hősök csatázn akartak.
Tegnap érkeztek haza katonai utlevéllel.**

Szombat délután lelkes, vidám kedvű katonák vonultak át Nagyváradon. Mindnyájan hareszomjas hősök voltak, akik repülni szerettek volna a szerb hadak ellen. Nagyváradon megsaporodott a katonák száma. A szuronyal védett vonatok tulsó oldalán négy gyermek mászott fel lopva a katonák közé.

— Mi nagyváradai fiúk vagyunk. Engem M. nek a barátomat K.-nak, a harmadikat S.-nek a negyediket W.-nak hívják. Mi, az igazat megvallva, most szökönk. Odahaza nem tudják, hogy eljöttünk, de mi menni akarunk. Ott akarunk lenni a harctéren. Különbek akarunk lenni mint a szerb fiúk. Assuk mi is a lövéket, hordjuk mi is a töltényeket. Egyszerűen segítségükre leszük katoná bácsiéknak, csak vigyének magukkal és bujtassanak most el. Ha talán nem engednek a tűzvonalba, be állunk a kötöző-csapatokba és segítünk ott, de mi is akarjuk szolgálni a hazát.

A katonák szájában elaludt a pipa. Egyik másik öreg népfelkelőnek könny esillogott a szemében. Mikor befejezte a kis legegény a mondókáját, előlépett egy nagy bajszu őrmester, megveregette a fiúk vállát.

— Hát jól van. Velünk jöhettek, de aztán megbeesüljétek magatokat. Most pedig mindjárt indul a vonat, aló a szalmába. Mint az egerek, úgy tűntek el a fiúk a szalma közt.

Előbb lassan, dőcögve, majd a gyorsvonat sebességével száguldott a vonat dél felé a szerb harctér felé.

Idehaza tüvő tették a kétségbeesett szökök az egész várost. A vármegyében is puhatóltoztak utánuk. Sehol senki sem tudott a gyermekekről.

Ezalatt a katonák Zimonyba érkeztek. A szerbek tudvalevőleg felmerészkedtek megint Belgrádba és onnan próbálnak egy-egy lövést küldeni a magyar partokra. A mi katonáink a zimonyi partokon voltak felállítva. A katonákkal ott volt mindenütt a négy nagyváradai fiú és segítettek a felszerelések csipelesében.

Hétfőn délelőtt távol a parttól fedezéken kívül volt egy csapat katoná s velük

voltak a fiúk is, akik eddig még csak az ujságokból ismerték a srapnellt.

Javában diskuráltak a katonák a gyermekekkel, mikor srapnell zugást hallanak s nem messze mögöttük lecsapott a gyilkos szerszám. Szerencsére a lövés hosszú volt s a gyermekeknek semmi bajuk sem történt.

— Feküdjetek hasra! Parancsolta egy főhadnagy.

A négy gyermek úgy odalapult a földhöz, mintha onnan nőttek volna ki. Igaz, hogy egyik-másik közülök most már mégis csak szívesebben ült volna a mamája szoknyája mellett és a gyilkos srapnellek közben kétségbeesve fohászokdtak az Istenhez, hogy segítse haza őket, de azért állották a tüzet, mely nem is tett köztük kárt.

A szerbek félbehagyták a fölösleges lösszer pocsekölést s a mi fiaink sértetlenül jutottak be Zimonyba. Ott azonban meggyült a bajuk. A kis gyermek csoportot észrevette egy őrnagy, aki kihallgatta őket.

Hiába volt minden kérés és könyörgés, arra való hivatkozás, hogy ők már a tűzkeresztségen is átestek, az őrnagy utlevelet állított ki a négy gyermek részére s ki kísértette őket a vasuti állomásra, ahol szigoruan rájuk parancsoltak.

— Ez az utlevél Nagyváradra szól s ha megmeritek hamisítani, vagy másfelé meretek meretek menni, főbe foglak benneteket lövetni!

Egyben minden gyermek kapott 36-36 fillér zsoldot és 48 fillér borpénzt az utra. A szigorú parancsnak meg volt a foganatja. A négy gyermek tegnap este megérkezett Nagyváradra a szülők nagy örömeire. Érdekes, hogy mikor megérkeztek, az egyik gyermek a következőket mondta:

— De hiszen csak ne akart volna főbe lövetni az az őrnagy, akkor nem volnék Itt. Hanem ha nem sikerült Szerbiába jutni, majd sikerül Oroszországba!

Természetes, most már kétszeres éberséggel őrködnek a gyermekek felett, mert nagyon félős, hogy talán már ma megint utban lesznek valamelyik harctér felé.

HIREK

A téli háboru borzalmai ellen harcosainknak prémre van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémünket is a Hadségélyző Hivatalnak, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

*** A vonatok közlekedésének új rendje.** Említettük, hogy a háborus viszonyok miatt a Nagyváradot érintő vasuti vonatok forgalmában nagy változásokat rendelt el a máv. igazgatósága s különösen a fővonalokon a polgári közönség csak nagy megszorításokkal utazhat. Az újabb intézkedések szerint az eddigi 511., 512., 513., 514. és 530 sz. vonatok csak Nagyváradtól Püspökladányig és vissza közlekednek. Nagyváradról Budapestre csak három vonat közlekedik, az egyik utazási időtartama 18 óra 13 perc, a másiké 21 óra 51 perc, a harmadik vonat utazási ideje pedig 14 óra 50 perc. Ugyanis egy-egy vonat indul Nagyváradról naponként délelőtt 11 óra 7 perckor és délután 2 óra 30 perckor s ezen két vonat utasai Püspökladánytól a délután 5 óra 52 perckor induló vonattal másnap reggel 5 óra 20 perckor érkezik Budapestre; — míg a Nagyváradról éjjel 11 óra 9 perckor induló személyvonat másnap este érkezik a fővárosba. Azonban Békéscsabán át és vissza sokkal rövidebb idő alatt lehet Nagyváradról Budapestre, vagy vissza utazni, mert a Nagyváradról reggel 6 órakor, délelőtt 10 óra 8 perckor, délután 4 óra 40 perckor és az este 7 óra 52 perckor induló vonatok mindegyikéhez van csatlakozás Békéscsabán. Budapestről Nagyváradra indul reggel 8 óra 20 perckor és érkezik délután 3 óra 48 perckor, továbbá indul este 6 óra 15 perckor és érkezik éjjel 2 óra 12 perckor. A bihari és debreceni vonatokon a már közölt időben naponként egy-egy vonat indul és érkezik, míg a kóti és belényesi vonalakon az eddigi menetrend változatlanul érvényben van.

*** A KatolikusKör vetítő estélye.** Nagyszámú közönség jelenlétében folyt le tegnap a Kath. Kör vetítő-estélye. Ez alkalommal a Havretől Csingtauig vezető hatalmas tengeri utat mutatta be dr. Lestyán Endre plebános, szebbnél-szebb vetítőképek kíséretében. Az előadó minden egyes képhez tudott lebilineselően érdekes magyarázatot adni, a gyönyörű színes képek pedig igazán a földkerekség legszebb tájait mutatták be. A közönség zajos tapsokkal jutalmazta az előadót. Legközelebb, jövő kedden Földváry Mihály főgimnáziumi tornatanár fog előadást tartani a katonaeletről.

*** Kereszthy Kornél adományai.** Kereszthy Kornél, a Magyar Általános Hitelbank nagyvár di fiókjának a főnöke a Felső kereskedelmi iskola segítőalapjára, a Kereskedelmi Csarnok könyvtárának, a Koldusápoló egyletnek, a Gyermekbarát egyesületnek, a Katolikus Kör könyvtárának, a Tüdőbetegek szanatóriumának és a Népkönyvtárának 20—20, összesen 140 koronát adományozott.

*** Házasság.** E hó 12-én tartotta esküvőjét Kovács Árpád Bánhegyessy Ilonka urleánnyal.

*** Bárány Révay Ferenc 12 millióját komornyikja öröklé.** Jelentettük pár hét előtt, hogy Budapest Andrassy-uti palotájában meghalt 82 éves korában bárány Révay Ferenc, aki egész életében embergyűlölő volt s csak komornyikjával érintkezett. Életéhez méltó végrendeletet hagyott hátra, még pedig ötöt. Ezeket a végrendeleteket most hirdette ki a budapesti központi járásbíró, mint hagyatéki bíróság. Révay báró körülbelül 12 millió koronát kitevő egész vagyonának, a 30.000 holdas turóczi uradalomnak, az ősi kastélynak, az Andrassy-uti palotának, minden ingóságának, műkincseinek stb. általános és kizárólagos örökösévé Johann nevű komornyikját nevezte ki. Rokonainak egyetlen fillért sem hagyományozott és jótékony célra sem juttatott az óriási vagyonból egy fillért sem. Az öt végrendeletben János komornyikon — családi néven Reichl Jánoson — kívül még néhány név hagyományosként szerepel. Volt titkárnak, Ravasz Oszkárnak 100 ezer koronát hagyott. Barunik nevű komornyiknak 80000 forintot hagyományozott. Még egy 200 ezer koronás hagyomány foglaltatik a végrendeletben, ebből a báró többi inasa kap különböző, 1000, 2000, sőt 5000 koronás életfogytiglani évjárdékot, Reichl János felügyelete alatt. A terjedelmes irások tulnyomó részét a különböző inasnevek cseberberéje foglalja el. Egyiket kitagadja és a másikat teszi helyébe, aztán ez is kegyvesztett lesz és jön egy harmadik. De a János mindig első helyen marad, versenyen kívül. Hogy az ő részére minden körülmények között biztosítsa az ősi Révai-birtokot, még az egyház is belekerült a végrendeletbe. Azt rendeli ugyanis az öreg báró, hogy ha Reichl János lemondana az örökségről, akkor a besztercebányai egyházmegye öröklé a vagyont.

*** Egy hős hadnagy halála.** Erdélyi Zoltán, a 101-ik gyalogezred hadnagyja, aki hősiességeért több kitüntetést kapott, mint ma éjszaka Szarvasról jelentik, a kárpáti harcokban elesett. Erdélyi legutóbb néhány emberével egy orosz századot fogott el parancsnokostul együtt.

*** A polgárőrök gyűlése.** A polgárőrség szerdán, f. hó 13-án d. u. 4 órakor a rendőrség 1 számú helyiségében értekezletet tart, amelyre a parancsnokság ez uton is meghívja a polgárőrség tagjait.

x Köhögés, hurut, rekedtség ellen használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

x Kiadó lakások. Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

*** Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpéztár r. t.** (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, a melyek nem esnek a moratorium intézkedései alá, takarékbetétkönyvecskére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órá d. e. 9-től 12-ig.

x Kiadó lakások. Szacsavay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nél.

x Három liter családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7-B. Telefon 13-02.

x Négy szoba és előszobából álló lakás, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a ház mesternél, Szent János-utca 3. szám.

x Családi rum vaníliával vagy ananással literje K 2.60, továbbá kitűnő Theák kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpéztárnál.

*** Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

**Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők**
legjobb minőségben
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczy-uton kapható.

x Megfagyott, szélből kivörösödött, kicserepesedett, arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású az Y-po jegyű HARMAT TEJ CRÉME és hozzávaló Borax szappan Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon 13-02

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbankrt.-nél.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szerdán: Fészek a viharban.
Csütörtökön délután: Vörös ördögök. (Ifjúsági előadás.)
Csütörtökön este: Jótékony hangverseny.
Pénteken: Szibill.
Szombaton: Művészet.
Vasárnap délután: Mozitündér.
Vasárnap este: Lengyel vér. (Bemutató.)

Lengyelvér. Ez a címe annak a nagyszerű operettnek, amely vasárnap este kerül bemutatásra a Szigligeti-színházban. Az újdonság zenéjét Nedball Oszkár, a világhírű muzsikusszerezte.

Ifjúsági előadás. Az idei szezon nagyszerű háborús darabja, a Vörös ördögök kerül színre csütörtök délután, amikor is a színház igazgatósága ifjúsági előadást rendez. Az igazgatóság alkalmat akar adni az ifjúságnak, hogy ezt az aktuális darabot megnéze.

Legujabb táviratok.

...

Visszavert francia támadások.

Nyugati hadszíntér.

Berlin, január 12. A nagy főhadiszállás jelenti:

A labassei csatornától délre csekély jelentőségű harcok folynak, amelyeknek eddig nem volt eredménye.

Crouytól északra a franciák tegnap este támadtak, de súlyos veszteségük mellett visszavetették őket. Ma reggel itt a harcot újból felvették.

Perthestől keletre a franciák tegnap délután ellenünk intézett támadása tűzünkben összeomlott. Az ellenségnek igen súlyos veszteségei voltak.

Az Argonneokban a vomaiak útján elfoglaltunk egy francia támaszpontot. Két tisztet és 140 főnyi légénységet ejtettünk foglyul. Az Argonneok keleti részében folyó harcokban a franciáktól január 8-ika óta (az eddigi már jelentettek is beleszámítva) egy őrnagyot, három századost tizenhárom hadnagyot és ezerhatszáz főnyi légénységet ejtettünk foglyul úgy, hogy ezen csekély kiterjedésű harcterületen a franciák összes vesztesége — a halottakkal és sebesültekkel együtt — 3500 emberre becsülhető.

Aillyháést—Michieltől délre a franciák támadási kísérlete meghiúsult.

Keleti hadszíntér.

Kelet-Poroszországból nincs ujság. Észak-Lengyelországban az oroszok előretörései sikertelenek voltak. A Visztulától nyugatra támadásaink a rossz időjárás ellenére is egyes helyeken előbbre jutottak. Pílica keleti partján nincs változás. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Orosz kudarcok.

Budapest, jan. 12. (Hivatalos.) Az ellenség tegnap is megkísérelte abbeli kísérleteit, hogy a Nidán való átkelést erőszakolja, mialatt az egész harcvonalon heves tűzérési harc folyt.

Délelőtt a déli szakaszon az ellenség egy erősoportja újból támadást kezdett, de tűzérésünk tüzeben legrövidebb idő alatt letört, a hátraözönlő halottak és sebesültek százait hagyva állásaink előtt.

Egyidejűleg a Visztulától délre is állandóan folyt a tűzérési harc, miközben egyik ütegünknek sikerült egy majort, melyet az ellenség megszállva tartott, annyira tüze alá venni, hogy az oroszok, akik ott a legutóbbi napok óta befészkeltek magukat, kénytelenek voltak állásaikból futva menekülni.

A Kárpátokban a kedvezőtlen időjárás megnehezít minden nagyobb szabású tevékenységet.

Az Ung felső völgyében az ellenség hátrálva az uzsoki szoroshoz közelebb vonult.

Az orosz ujságokban terjesztett ama hír, mintha Przemysl vára december 10-én parlamentáirt küldött volna az ellenséghez, koholt és alighanem csak arra szolgál, hogy leplezze az ellenségnek e várral szemben való teljes tehetetlenségét. Höfer altábornagy. (Min. eln. sajtóosztály.)

Francia tábornok a japán segítségről.

Páris, jan. 12. (Magyar Távirati Iroda.) Cherfils tábornok a következőket írja a Gauloisban: A japán intervenció a szövetséges hadseregek lealacsonyítását jelentené és veszélyeztetné Európa jövőjét. Azt a látszatot keltené, hogy Franciaország csak Japán segítségével tud győzni. A cikk így végződik:

Az egész világ előtt oly hatalomnak tűnnék fel, a mely kénytelen volt a sárga fajt segítségül hívni, hogy az európai civilizáció ügyét győzelemre segítse. Nekünk nélkülök kell győznünk és nélkülök is fogunk győzni.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
D. PAPP KÁROLY.

8092—1914. eln. sz.

Hirdetmény.

A magyar szent korona országainak Vörös-Kereszt Egylete királyi biztosának 668—1914 K. B. sz. rendelete folytán közhírré teszem, hogy a hadiékítményes vörös-kereszt diszjelvény illetőleg diszérem elnyerése iránt — mint ez önként értendő is — magánosok egyénileg egyáltalán nem is folyamodhatnak.

A hadiékítményes Vörös-Kereszt diszjelvényrel, illetőleg diszéremmel leendő kitüntetés iránt hivatalos helyről történő javaslatba hozatalhoz pedig csupán azoknak van jogelmük, akik az egészségápolás terén az ellenség előtt szereztek érdemeket.

Ennélfogva betegek vagy sebesültek kórházi ápolása vagy más hasonló természeti tevékenység a hadiékítményes Vörös-Kereszt diszjelvény, illetőleg diszérem elnyeréséhez magában véve igényjogot nem támaszt.

Nagyvárad, 1915. január 5. é.

Rimler Károly
polgármester.

8235—1914. eln. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. Belügyminister ur 9059—Res. sz. körrendelete az ellenségtől zsákmányolt fegyverek stb. kirakatokban való kiállítása megszüntetése tárgyában.

Mivel utóbbi időben többször előfordult, hogy egyes kereskedők s ezek között különösen fegyver- és lőszer kereskedők, kirakataikban ellenségtől zsákmányolt fegyvereket és felszerelési cikkeket állítottak ki.

Mint hogy ez az eljárás ugy az üzlet-tulajdonosok, mint a nagyközönség körében is kétségkívül azt a hitet kelthetné, hogy ezek a cikkek az üzleti forgalom tárgyai,

holott e tárgyak feletti rendelkezésre a katonai szolgálati szabályzat értelmében a katonai kincstár tart igényt, figyelmeztetem különösen a kereskedői üzletek tulajdonosait, hogy ellenségtől zsákmányolt fegyvereket és felszerelési cikkeket sem kiratokban kiállítani, sem pedig egyébként forgalomba hozni nem szabad, hanem azokat is a helybeli katonai parancsnoksághoz, vagy pedig az ellenőrzéssel megbízott városi rendőrfőkapitánysághoz be kell szolgáltatni.

Nagyvárad, 1914. december hó 30-án.

Rimler Károly
polgármester.

Belépési felhívás

a „Polgári takaré- és segélyszövetkezet”
20-ik évtársulatába.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet” 1915. január 1-én új évtársulatot nyitott, mely 156 héten át, vagyis 1917. év végéig tart. — Mindenki tetszésszerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 1 korona fizetendő. A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresémet oszthatóhoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 2/10 részét minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai csekklapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 50 fillér beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére írt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1915. január 1-től kezdődő 20-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 6. szám) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1914. december hó.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet”
igazgatósága.

MASOLAT.

Hirdetmény.

A m. kir. miniszteriumnak 9090—1914 M. E. számú rendelete, a buzában vagy rozsban kötelezett terménybeli járandóságok tárgyában.

A m. kir. miniszterium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott 1912. LXIII. t. c. 16 §-ában nyert felhatalmazás alapján a buzában, vagy rozsban kötelezett terménybeli járandóságok tárgyában a következőket rendeli:

1. §. A ki terménybeli járandóságul (javadalmaszást) bizonyos mennyiségű buzának vagy rozsban szolgáltatására van kötelezve, annak a jelen rendelet hatálya alatt e járandóságnak csupán kétharmadrészét szabad buzában, vagy rozsban kiszolgáltatnia: egyharmadrésze helyett pedig ugyanannyi mennyiségű árpát, vagy tengerit kell kiszolgáltatnia és az értékkülönbötet a hatóságilag megállapított legmagasabb árak szerint számítva készpénzben kell megfizetnie.

2. §. A ki 1. §-ban meghatározott terménybeli járandóságot (javadalmaszást) kétharmadrésznél nagyobb mennyiségben szolgáltatja ki buzában vagy rozsban, kihágást követ el és kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Budapest, 1914. december hó.

Gróf. Tisza István s. k.
m. kir. miniszterelnök.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet III-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1915 január 1-én III-ik évtársulatát nyitotta meg.

Az első 2 üzletév, — dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel folyik.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez, s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként, 10 fillér. 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a reájuk eső nyereséget is.

A tagok a befizetett összeg $\frac{1}{3}$ részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel, s kiki heti betétje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Teljes tisztelettel

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

Katonai ruhákat az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltőkre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Hirdetések

felvételek a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyelotes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését

Csillár

Állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

$\frac{1}{4}$ lóerőtől minden nagyságban

Főszereplő telefonja 55. sz.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozni, hogy Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő

műköszörűdét nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek huszárölögépek, ló- és juhnyírógépek javítását és köszörűlését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszerek, fej- és arcápoló piperezereket, mindennemű acélárkat, ugymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, yuksemvágó, papír-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston műköszörűs

40—1915. eln. sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur 13484 eln. sz. távirati rendeletére figyelmeztetem a város közönségét, miszerint a déli határon fellépett járványos betegségek terjedését előmozdítja, hogy az ott levő sebesült katonákat hozzátartozóik tömegesen látogatják. A járvány elhurcolásának megakadályozása céljából elrendeltem, hogy vasutak igénybevételére jogosító igazolványok további intézkedésig Bács-Bodrog, Torontál és Temesvármegyék nem fertőzött városaiba és községeibe csak kivételes méltánylást érdemlő okokból Horvát-Szlavon országok községeibe és városaiba valamint a nevezett vármegyék fertőzött városaiba és községeibe az az ott állandó lakhelyel bíró és oda visszatérni akarók kivételével egyáltalán nem állíthatók ki.

Figyelmeztetem a város közönségét, hogy Ujvidéken túl Horvátországba nem bocsátatnak s így a hiába való utazástól tartózkodják.

Nagyvárad, 1915. jan. 5.

Rimler Károly
polgármester.

Első nagyváradai Cementipar.

Készíték granító, terazzo, műkö és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyeletem mellett. Kiváratra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legteljesírmertesebb és legmesszebb menő jótállás mellett készíték. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kerí tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.
Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)